

Mark- och miljööverdomstolen

Boverket

Remiss om Boverkets förslag till föreskrifter om säkerhet vid användning av byggnader; med konsekvensutredning
(Boverkets dnr 30/2022)

Det remitterade förslaget utgår från den nya regelmodell för Boverkets bygg- och konstruktionsregler som myndigheten har arbetat fram med anledning av ett regeringsuppdrag. Regelmodellen beskrivs närmare av Boverket i rapporten *Möjligheternas byggregler* (rapport 2020:31).

Mark- och miljööverdomstolen har i yttrande den 31 mars 2021 över *Remiss om förslag till Boverkets föreskrifter om skydd mot buller i byggnader och förslag till ändring i Boverkets byggregler* (Boverkets dnr 2747/2019) lämnat övergripande synpunkter över den tilltänkta regelmodellen. De synpunkter som redovisats i yttrandet kvarstår. I övrigt har Mark- och miljööverdomstolen följande synpunkter.

Mark- och miljööverdomstolen anser att det finns en risk att kraven i föreskrifterna blir otydliga när de allmänna råden tas bort. För att främja effektiviteten i PBL-systemet är det därför angeläget att Boverket ger vägledning om vad de i grunden statliga kraven betyder. Mark- och miljööverdomstolen ser att det annars finns en risk för ett ökat antal överklaganden och rättsprocesser i domstol om tolkningen av kraven, exempelvis avseende interimistiska eller vägrade slutbesked. Det kan i sin tur påverka mark- och miljödomstolarnas behov av resurser.

Mark- och miljööverdomstolen anser vidare att det är angeläget att Boverkets vägledning finns tillgänglig redan i samband med att föreskrifterna träder i kraft. Domstolen anser att det kan ifrågasättas om ett ikraftträdande den 1 juli 2024 ger berörda aktörer tillräcklig tid för att ställa om till de nya föreskrifterna.

I 1 kap. 6 § finns en hänvisning till förordning (EG) nr 765/2008. Det bör noteras att förordningens rubrik har ändrats till följd av införandet av *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 av den 20 juni 2019 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011* (jfr prop. 2021/22:238). Det innebär att den föreslagna hänvisningen bör anpassas till den nya rubriken.

I 1 kap. 8 § anges krav som bl.a. innebär att byggnader ska projekteras på ett fackmässigt sätt och att projekteringen ska dokumenteras. Kraven ska enligt tredje stycket inte gälla om det är uppenbart obehövligt. Enligt Mark- och miljööverdomstolen kan det tänkas uppstå många situationer då det visserligen framstår som obehövligt att t.ex. dokumentera projekteringen, men där det inte är *uppenbart* att det inte finns något sådant behov. Det kan exempelvis gälla vid uppförande av små tillbyggnader, t.ex. altaner, eller små komplementbyggnader, t.ex. friggebodar. Enligt domstolen bör det övervägas om det är lämpligt att ställa ett så högt krav.

Enligt 1 kap. 12 § ska kontroll av att kraven i föreskrifterna uppfylls göras vid vissa tidpunkter. I nuvarande allmänna råd (avsnitt 2:32 BBR) anges att kontrollen även syftar till att kraven i huvudförfattningarna (dvs. PBL och PBF) ska uppfyllas. Att även kraven i PBL och PBF ska kontrolleras framgår inte av förslaget. Det framgår inte heller av konsekvensbeskrivningen huruvida denna skillnad är avsedd eller inte.

Enligt 2 kap. 8 § ska i en trappa varje trapplopps början och slut samt trappsteg med avvikande höjd som huvudregel tydligt markeras. Även i detta fall kan det ifrågasättas om det är nödvändigt att det ska vara *uppenbart onödigt* för att kravet på markering inte ska gälla. Enligt domstolen bör det övervägas om det är lämpligt att ställa ett så högt krav.

Enligt 3 kap. 1 § ska vid ändring av byggnad den ändrade delen uppfylla kraven i 2 kap. Avsteg från kraven får dock göras om risken för människors säkerhet vid användning ändå blir godtagbar, och det bl.a. krävs för att uppfylla kraven på

varsamhet (punkt 1), följa förbudet mot förvanskning (punkt 2) eller det krävs för att byggnaden ska få godtagbara egenskaper avseende hälsa och säkerhet eller avseende tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga *eller för att tillvarata byggnadens kulturvärden* (punkt 7). Enligt Mark- och miljööverdomstolen är det i vart fall inte tydligt vad som skiljer det sista ledet i punkt 7 i förhållande till innehållet i punkterna 1 och 2. Om det sista ledet i punkt 7 behövs bör förhållandet mellan kraven utvecklas i konsekvensbeskrivningen.

Slutligen ifrågasätter Mark- och miljööverdomstolen föreskrifterna i 3 kap. 4–6 §§ angående varsamhet, förbud mot förvanskning och vad som utgör en särskilt värdefull byggnad. Det finns en risk att dessa bestämmelser kommer att tolkas som en precisering av 8 kap. 13 och 17 §§ PBL, snarare än 8 kap. 7 § samma lag. Enligt domstolen är innehållet i föreskrifterna av sådant slag att det passar bättre som allmänna råd.

I handläggningen av ärendet har deltagit hovrättsrådet Margaretha Gistorp, tekniska rådet Johan Hjalmarsson och föredraganden Erica Ehne.

Margaretha Gistorp

Erica Ehne